

Suomen Pörssisäätiö
sari.lounasmeri@porssisaatio.fi

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi
mia.aronen@vm.fi

29.10.2018

Asia: Pörssisäätiö VM112:00/2018

Pörssisäätiön lausunto valtiovarainministeriölle liittyen luonnokseen hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Pörssisäätiö kiittää lausuntopyynnöstä. Pörssisäätiö pyrkii edistämään arvopaperisäästämistä ja arvopaperimarkkinoita.

Tällä vuosituhannella arvopaperisäästäjän verotuksessa ei ole tapahtunut merkittäviä myönteisiä muutoksia. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin 2000-luvulla. Tämän jälkeen erityisesti suoraan pörssiosakkeita omistavan luonnollisen henkilön verokohtelu on muuttunut asteittain yhä epäedullisemmaksi: pääomatuloveroprosenttia on korotettu ja pörssiosinkojen pääomatuloveron alaista osuutta on nostettu.

Osakesäästötili on ensimmäinen askel oikeaan suuntaan. Kyseessä on merkittävä signaali. Kotitalouksien omistajuutta ja vaurastumista halutaan edistää. Rakenteena osakesäästötili helpottaa ja selkiyttää luonnollisten henkilöiden sijoittamista pörssiosakkeisiin. Osakesäästötili mahdollistaa tilin sisällä fokuksen pitämisen sijoittamisessa verotuksen sijaan. Myös verotukseen liittyvä yksityissijoittajien kokemaa hallinnollista taakkaa vähenee. Selkeät ja läpinäkyvät rakenteet ovat toivottavia sekä yksilöiden että yhteiskunnan kannalta. Tällä hetkellä verojärjestelmä kannustaa yksityissijoittajaa käyttämään monimutkaisia rakenteita ja antamaan omistajan oikeudet finanssilaitoksille. Kohtelun pitäisi olla vähintään neutraali. Omistajuuteen pitäisi mieluummin kannustaa kuin siitä rangaista. Osakesäästötili voi tuoda pörssiosakkeiden omistajalle neutraalin verokohtelun.

Pörssisäätiö kannattaa osakesäästötilin käyttöönottoa. Osakesäästötililaki sisältää kattavan selvityksen nykytilasta sekä kansainvälisen vertailun. Laki on valmisteltu hyvin. Pörssisäätiön kommentit liittyvät lain yksityiskohtiin. Pörssisäätiö kannattaa pääpiirteissään tehtyjä linjauksia. Pörssisäätiö pitää tärkeänä, että laki astuisi voimaan ja osakesäästötilit tulisivat käyttöön esitettyä nopeammin. Pörssisäätiö on erikseen antanut lausunnon asiaan liittyvistä verolaeista. Niiden osalta neutraalisuus sijoitusrahastojen kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Tähän liittyen korjattavaa on vielä tappioiden hyväksymisessä sekä hankintameno-olettaman käytön sallimisessa.

Esityksen tavoitteet ja kuvaus nykytilasta

Pääomamarkkinaunionin yhtenä tavoitteena on vähittäissijoittamisen edistäminen. Pörssisäätiö pitää tavoitetta tärkeänä. Osakesäästötilin käyttöönotto tukee tavoitetta. Luonnosteltu hallituksen esitys tavoittelee kotitalouksien aktiivisen säästämisen ja sijoittamisen lisäämistä. Erityisesti osakesäästötililaki palvelee tätä tavoitetta.

Esitys pitää sisällään kattavan kuvauksen nykytilasta sekä Suomessa että lähimarkkinoilla.

Keskeiset linjaukset ja Pörssisäätiön kannat lyhyesti

- lakiluonnos on kirjoitettu piensijoittajan päätävävaltaa korostaen
 - o Pörssisäätiö kannattaa, tärkeä linjaus
- osakesäästämisen voi aloittaa vain rahalletuksella
 - o Pörssisäätiö toivoi, että myös nykyomistusten siirtäminen olisi ollut mahdollista
- sallittuja sijoituskohteita olisivat osakkeet, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä sekä listautumisannit
 - o Pörssisäätiö esitti alun perin laajempaa tulkintaa (kuten PS-tililaissa), mutta pitää nykyistä rajausta ymmärrettävänä
- osakesäästötilille ehdotetaan tilikohtaista enimmäisrajaa, joka esityksessä on 50 000 euroa
 - o Pörssisäätiö pitää rajaa epätoivottavana sillä sijoitusrahastoissa ja sijoitusvakuutuksissa ei ole euromääräistä rajoitusta, näin voidaan kuitenkin lähteä liikkeelle
- tilin sisällä ei ole keinotekoisia rajoituksia tilitapahtumien määrälle
 - o Pörssisäätiö kannattaa, tärkeää neutraalisuuden kannalta verrattuna muihin sijoitusmuotoihin
- osakesäästötilillä varat ovat suoraan sijoittajan omissa nimissä ja hänellä on niihin täysi määräämisoikeus
 - o Pörssisäätiö kannattaa, tärkeä kysymys yhteiskunnallisesti
- sijoittajalla on oikeus vaihtaa palveluntarjoajaa niin halutessaan
 - o Pörssisäätiö kannattaa, tärkeä asia kilpailun edistämisen ja hintatason hillitsemisen kannalta
- säästäjän on mahdollista avata niminsä vain yksi osakesäästötili kerrallaan
 - o linjaus liittyy 50.000 euron rajaan, Pörssisäätiö pitää rajaa huonona, mutta tilien lukumäärää koskevaa linjausta kuitenkin ymmärrettävänä niin kauan kuin euroraja säilyy
- osakesäästötilin voi avata luonnollinen henkilö, tili on henkilökohtainen, tilin voi avata myös alaikäiselle
 - o Pörssisäätiö kannattaa

Esityksen vaikutukset

Esityksen mukaan osakesäästötili voi mahdollisesti siirtää vakuutusmuotoisista sijoituksista varallisuutta osakkeisiin. Pörssisäätiö pitää tätä toivottavana, mutta näkee 50.000 euron rajan haittaavan kyseistä läpinäkyvyysspyrkimystä.

Esityksen mukaan kotitaloudet voivat jäädä odottamaan lainsäädännön voimaantuloa ja pidättäytyä aktiivisesta kaupankäynnistä lain voimaantuloon asti. Pörssisäätiö pitää tärkeänä, että laki tulisi voimaan ja osakesäästötilit käyttöön ilman pitkää viivytystä.

Kommentit lakiehdotukseen

5 § Säästösuoritusten tekeminen, säästövarojen tuottojen maksaminen ja säästövarojen nostaminen

Pörssisäätiö pitää 50.000 euron rajaa neutraalisuussyistä epätoivottavana. Raja tulisi pyrkiä poistamaan, koska sijoitusrahastoissakaan ei ole vastaavaa rajoitusta. Lisäksi olisi parempi saada myös varakkaammat sijoittajat veroneutraalisti suoran omistuksen piiriin. Pörssisäätiö olisi pitänyt olemassa olevien sijoitusten siirto-oikeutta toivottavana. Pörssisäätiö pitää erittäin tärkeänä sitä, että omistus- ja käyttöoikeus tilillä oleviin varoihin kuuluu säästäjälle.

6 § Säästövarojen sijoittaminen

Mikäli sijoittaja saisi osinkoa esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa hahmotellulla tavalla yhtiön noteeraamattoman tytäryhtiön osakkeiden muodossa, olisi vaatimus arvopapereiden myymisestä kohtuuton. Listaamattomien osakkeiden kaupankäynti ei ole likvidiä ja toisaalta vaatimus luopua harvinaisesta omaisuuserästä olisi kohtuuton. Pörssisäätiö esittää, että osakesäästötilille päätyneet listaamattomat sijoitukset pitäisi siirtää tililtä arvo-osuustilille, mutta niitä ei olisi välttämättä myytävä. Pörssisäätiö ei näe yli 10 prosentin sääntöä tarpeellisena.

10 § Osakesäästötilin kirjanpito sekä tiedot tuotoista ja kuluista sopimussuhteen aikana

Yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan sijoittajan voisi olla vaikea säilyttää tiedot tapahtumista. Pörssisäätiö yhtyy näkemykseen. Yksityiskohtaisia tietoja tulisi säilyttää ainakin vuoden ajan, jotta säästäjä voi tarkastaa transaktiot ja hinnoittelun. Yksityiskohtaisten yhtiötapahtumien erittelyiden säilyttäminen useiden vuosien ajan ei ole kuitenkaan välttämätöntä. Riittää, että palveluntarjoaja säilyttää verolaissa vaaditut tiedot. Tärkeintä on säilyttää tiedot säästösuoritusten tekemisestä (summa ja ajankohta) ja säästövarojen nostamisesta (summa ja ajankohta) sekä tieto osakesäästötilin markkina-arvosta nostohetkellä. Pörssisäätiö on samaa mieltä siitä, että on tärkeää, että palveluntarjoaja kerää vuosittaiseen raporttiin kaikki sijoittajalta perityt kulut, maksut ja palkkiot.

11 § Osakesäästötilisopimuksen sisältö

Esitetyllä tavalla on tärkeää, että kiello useammasta kuin yhdestä samanaikaisesti voimassaolevasta osakesäästötilisopimuksesta ei koske tilanteita joissa säästäjä vaihtaa palveluntarjoajaa. Palveluntarjoajan tulee myös vastata poissiirretyn sopimuksen lopettamisesta, jottei tästä tule säästäjälle myöhemmin seuraamuksia.

12 § Palveluntarjoajan velvollisuus irtisanoa osakesäästötilisopimus

Pörssisäätiö pitää kolmen kuukauden varoitusaikaa liian lyhyenä. Varoitusaajan pitäisi olla selvästi pidempi, esimerkiksi 12 kuukautta.

15 § Osakesäästötilisopimuksen lakkaaminen säästäjän kuoleman johdosta ja lahjoituskielto

Pörssisäätiö ei pidä lahjoituskieltoa toivottavana tai tarpeellisena.

18 § Voimaantulo

Pörssisäätiö pitäisi tärkeänä, että laki tulisi voimaan heti ja osakesäästötileille voisi vastaanottaa varoja ilman pidempää viivytystä.

Pörssisäätiö antaa mielellään lisää tietoja lausunnostaan.

Sari Lounasmeri
toimitusjohtaja
Pörssisäätiö